

RIJEČI U STABLIMA, ANIN STABLOPIS

Kad pogledamo korice još neotvorene knjige lako možemo zamisliti da su to umanjena vrata u nepoznati svijet, svijet autorice čije ime piše na naslovnoj stranici. A kad okrenemo prvu stranicu, dojam o vratima još se pojača, tek što su sada već otkrivena i mi ulazimo, prolazimo duhom kroz njih. uz šum papira i često uzbuđeno lupanje srca, uobičajen dokaz da je čitatelj u nama još uvijek budan, radoznao i spreman za korak u novo i nadamo se nadahnuto putovanje ulicama i poljanama proznih rečenica, ili stepenicama, a možda i drvoredima ili šumarcima stihova.

Knjiga Ane Horvat "Stablopis**" zbirka je pjesama čije, fotografijom suncolikih godova obilježene, korice otvaraju vrata u kraljevstvo bilja, točnije drveća, a njihovo je živo tkivo kako sama autorica kaže, prešano u bijele stranice bezbrojnih knjiga, pa tako i ove. Cijela je knjiga prožeta dubokim osjećajem poštovanja i zahvalnosti drveću, kako za njegovu neuhvatljivu, živu ljepotu, tako i za plodove i sjenu, mirise, toplu i tihu nazočnost i mir kojim zrače, dotičući biće ticalima lišća, grančica i grana, satkanim od vode, zraka i zemlja, s kojima se, po Aninim riječima: " stablo hrabro i iskreno bori" i baš to je razlog zašto "poslije smrti bolje nego za života gori,."

U svojim stihovima ona s drvećem razgovara, tepa mu, crta ga stihovima u pjesmi " Plodovi", čiji je grafički oblik stablo s puno zvjezdastih plodova-poljubaca; suosjeća s izgorjelim i posjećenim stablima, mudro pitajući što će biti s nama onoga dana " kad nas stabla/rukom pod ruku/sa svojis sjenama/napuste"! I kao da namjerno, svojom formom, neke pjesma podsjećaju na listove sa samo par dišućih i raznobojnih, haiku stihova, a druge na visoka i tanka, ili čvrsta i razgranata stabla nacrtana riječima od dna do vrha stranice, ili od njene bijele zeralje do svijetlog neba, po kom oblakasto trepere naslovi pjesama: "Razlog aeponionosti", "Prešani list", " Panjevi života", " 0 srcu iz ebanovina", " Mudrost stabla", "Jastučić s iglom", i još mnoštvo drugih. Osobito ova posljednja spomenuta pjesma čezne da bude izgovorena i zapamćena po onom neizgovorivom« " na vrhu/ brdašca/ čempres/ zaboden u nebo/ kakva će biti/ kapija krvi"

.....

Stabla trebaju pjesnikinju jednako kao što pjesnikinja treba njiii, .jer tko bi drugi vidio "Proljetni Zrinjevac" i platane kako " šutke/ u vječnost rastu/ iz srebrnog tjemena/ staraca i golubova", prepoznao u tamaris „koji je možda grm ili stablo" „miris i oblik sladoleda od maline“ Ispričao posuđenim glasom čežnju tužne

vrbe koja " noću se tuži/ očajna/ rijekom rasprostrtoj/ mjesečevoj ruži/ kako je bila sretna/ nakratko/ davno/ u kratkoj suknji/..../kad joj je/ umjesto blata/ pod nogama trava/ nicala i cvala". Tko bi pitao jesu li „oblaci, mjesec ili zvijezde/ pušeci cigara-stabala s Madagaskara“ ili "tko zna/ zbog čega/ za kime/ plaču čitinari/ gustim/ mirisnim/ suzama/ i jesu li posmrtno/ utješeni jantaron", kao Ana Horvat u mudronosnoj, uobičajeno zgusnutoj pjesmi, naslova na kvadrat - "Smola".

Jer pjesnikinja zna da "lišće je nastalo/ križanjem/ dlana/ i kameleona" i vać čuje kako "zametnuta/ zatočena u stablu/ glazba/ šutke raste", ona ista koja će biti odsvirana na instrumentu načinjenom od mrtvog stabla, "jer nitko/ na živom/ svirati ne zna". Hožda samo vjetar, no on je mnogo više zauzet plesom sa stablima i njihovim "nestašnim kuštranjem i češljanjem". Ana je ušla u stablo svijetlim zrakama stihova, kao što je i željela, kao čitatelj u knjigu i spoznala njegovo prapočelo, skriveno u srcu godova, ispisujući ga u pjesmi " Postanak stabla": "neka bude deblo/ reče Bog pravorijekom/ i grana/ i list/ nadometne u šetnji krajolikom/ s jekom." Sve šume i svi parkovi jeka su tog Božjeg glasa i izgovorenih riječi o drveću, a nemogućnost da sagledamo njihovu bit u svakom trenutku tako jasno kao pjesnikinja u nadahnuću, možda leži baš u zagrizu one fatalne jabuka spoznaje dobra i zla, koji nam je otkrio struktura cvijeta i lista, ogolio korjen, deblo ili koru, no istodobno sakrio našem crno-bijelom pogledu živu dušu drveća.

Pjesnikinja je u pjesmi "Stablosan" ispričala priču o tome kako je usnula san u kojem joj je iz srca raslo stablo naranče, a iz kojeg je probuđena banalnom pjesmom-rugalicom, nekog skriveneog u krošnji. Kako se snovi, barem oni lijepi, moraju kad-tad ispuniti, tako je i ovaj već ostvaren. Naranča je doduše postala knjiga, nesumnjivo izrasla is srca i naslovljena " Stablopis". Izrasla je iz njenog srca, prema nama. Treba samo zakoračiti kroz otkrinito ovim riječima. Jer kao sto pjesnikinja Ana Horvat kaže u stihovima "Stablospoznaje": "o stablu/ i kući/ izvana/ ne znamo ništa/ stablo se nauči/ kad otvori vrata/ i dopusti nam/ ući" Dodala bih, potpuno je isto i s knjigama, Uđimo, no ostavimo otvorena vrata naslovne stranice i drugima i pozovimo ih. Možda se sretnemo u istom stablosnu ili stablospoznaji i odlučimo, napokon, svi zajedno, sagraditi bolji svijet, po mjeri Riječi, po mjeri lijepog stabla, mudrog već u korjenu. Posadivši nova stabla u zemlji, i osobito u svojim srcima, kao Ana Horvat.

Maja Gjerek Lovreković

Koprivnica, 7. svibnja 2001.godine